

Гончаров Ю.В.¹⁷

*д.е.н., професор, Київський міжнародний університет
(Київ, Україна)*

<http://orcid.org/0000-0002-3800-8038>

Сальник О.М.¹⁸

*к.е.н., Міністерство економічного розвитку і торгівлі України
(Київ, Україна)*

ПЕРСПЕКТИВИ СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ З КРАЇНАМИ АЗІАТСЬКО-ТИХООКЕАНСЬКОГО РЕГІОНУ

У статті проаналізовано стан торговельного співробітництва України з країнами Азіатсько-Тихоокеанського регіону, розглянуті пріоритетні напрями реалізації зовнішньоекономічних інтересів держави у відносинах: ключові пріоритети, основні напрями співпраці в межах регіональних об'єднань країн та окремих країн. Запропоновані заходи розвитку цих відносин у різних сферах економіки та промисловості. Враховуючи зовнішні виклики сьогодення, формування нової прагматичної зовнішньої політики та успішна її реалізація на азіатсько-тихоокеанському напрямі дозволить у певній мірі компенсувати потенційні втрати традиційних ринків, диверсифікувати зовнішньоекономічні відносини України з країнами світу, а також сприятиме запобіганню економічного колапсу, «впровадження в Україні європейських стандартів життя та вихід України на провідні позиції у світі» [2].

Ключеві слова: зовнішньоекономічні відносини, регіональна торгівля, співробітництво, пріоритети, експортний потенціал.

Гончаров Ю.В.

*д.э.н., профессор, Киевский международный университет
(Киев, Украина)*

Сальник О.Н.

*к.э.н., Министерство экономического развития и торговли
Украины (Киев, Украина)*

ПЕРСПЕКТИВЫ СОТРУДНИЧЕСТВА УКРАИНЫ СО СТРАНАМИ АЗИАТСКО-ТИХООКЕАНСКОГО РЕГИОНА

В статье проанализировано состояние торгового сотрудничества Украины со странами Азиатско-Тихоокеанского региона, рассмотрены приоритетные направления реализации внешнеэкономических интересов государства в отношениях с ними: ключевые приоритеты, основные направления сотрудничества в рамках региональных объединений и отдельных стран. Предложены основные направления, по которым целесообразно развивать сотрудничество со странами региона. Учитывая внешние вызовы, формирование новой прагматичной внешней политики и успешная ее реализация на азиатско-тихоокеанском направлении позволит, в определенной степени, компенсировать потенциальные потери

¹⁷ Гончаров Юрий Викторович; д.е.н., професор; завідувач кафедри економіки, підприємництва, менеджменту; Київський міжнародний університет (Київ, Україна)

¹⁸ Сальник Оксана Миколаївна, к.е.н., Міністерство економічного розвитку і торгівлі України (Київ, Україна)

традиционных рынков, диверсифицировать внешнеэкономические отношения Украины со странами мира, а также будет способствовать предотвращению экономического коллапса, «внедрению в Украине европейских стандартов жизни и выходу Украины на ведущие позиции в мире [2].

Ключевые слова: внешнеэкономические отношения, региональная торговля, сотрудничество, приоритеты, экспортный потенциал.

Goncharov Yu.

Doctor in Economics, Professor, Kyiv International University (Kyiv, Ukraine)

Salnyk O.

PhD in Economics, Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

PERSPECTIVES OF COOPERATION OF UKRAINE WITH THE COUNTRIES FROM ASIA-PASIFIC REGION

The article analyses the state of trade cooperation of Ukraine with the countries of the Asia-Pacific region, considers the priority directions of realization of foreign economic interests of the state in relations with the countries of the above mentioned region: key priorities, main directions of cooperation within the framework of regional associations of countries and individual countries. The main directions on which it is expedient to develop cooperation with the countries of the region are proposed. Taking into account the external challenges, the formation of a new pragmatic foreign policy and its successful implementation in the Asia-Pacific direction will allow to some extent compensate for the potential losses of traditional markets, diversify foreign economic relations of Ukraine with the countries of the world, and will contribute to preventing economic collapse, “the introduction of European standards in Ukraine, life and exit of Ukraine into leading positions in the world” [2].

Key words: foreign economic relations, regional trade, cooperation, priorities, export potential.

Актуальність проблеми. Нині перед урядом України поставлено завдання «активізувати роботу щодо диверсифікації торговельно-економічного співробітництва України, компенсації втрат внаслідок згорання економічної активності на традиційному ринку, сприяння виходу вітчизняного товаровиробника на нові перспективні ринки, зокрема ринки Африканського, Азійського континентів та країн Латинської Америки» [1].

Крім цього, економіка України потребує суттєвих інвестицій, які можуть надати такі країни Азіатсько-Тихоокеанського регіону (далі – АТР), як Китай, Японія, Індія, Сінгапур, Південна Корея. З огляду на ці обставини пропозиції щодо можливих шляхів активізації співробітництва з країнами Азіатсько-Тихоокеанського регіону сприятиме забезпеченню належних умов для макроекономічної стабілізації України та залученню іноземних інвестицій [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження співробітництва України з країнами Азіатського-Тихоокеанського регіону висвітлюються в працях таких учених, як Н. Кулинич, І.С. Погорелова, О.В. Шевчук, С.О. Шергін.

Відповідно до результатів досліджень, отриманих при розробці Мінекономрозвитку Експортної стратегії України: Дорожня карта стратегічного розвитку торгівлі на період 2017–2021 років до топ-20 (за винятком ЄС) перспективних країн для розвитку українського експорту вийшли такі країни регіону: Китай, Японія, Індія, Індонезія, Таїланд, Бангладеш, Філіппіни [3].

Постановка проблеми. У найближчій перспективі роль локомотивів економічного розвитку світової економіки продовжуватимуть відігравати країни Азіатсько-

Тихоокеанського регіону, насамперед Північно-Східної, Південно-Східної й Південної Азії, що пов'язано з такими загальними особливостями в економічній сфері, як орієнтація країн регіону на розвиток реального сектору економік і формування замкнутих технологічних циклів із виробництва кінцевої продукції; активний розвиток переважно внутрішніх ринків країн регіону та регіональної торгівлі азіатських держав, значний рівень їх інтегрованості в глобальну економіку; випереджальний розвиток регіональної економічної співпраці з перспективою подальшої інтеграції на різних рівнях і формах; висока концентрація значного ресурсного потенціалу: демографічного, економічного, природного, науково-технологічного, інвестиційного.

Конструктивне партнерство між Україною та країнами АТР з усіх питань, що становлять взаємний інтерес, здійснюється відповідно до Стратегії сталого розвитку «Україна–2020»; Рекомендації парламентських слухань на тему: «Актуальні питання зовнішньої політики України»; Експортної стратегії України: Дорожня карта стратегічного розвитку торгівлі на період 2017–2021 років і з дотриманням принципів, зафіксованих у Статуті Організації Об'єднаних Націй.

Результати дослідження. У контексті визначення економічної специфіки окремих субрегіонів доцільно зазначити, що:

- Північно-Східна Азія характеризується високими темпами економічного розвитку, переважно за рахунок КНР, та високою концентрацією інвестиційного капіталу;

- Південно-Східна Азія має значну інвестиційну привабливість для іноземних інвесторів унаслідок динамічного розвитку економік країн цього регіону. У межах регіональної економічної співпраці впроваджується політика щодо укладання угод про створення зон вільної торгівлі (ЗВТ) в межах Асоціації держав Південно-Східної Азії (АСЕАН) і третіми сторонами. При цьому перевага надається створенню ЗВТ у межах механізму АСЕАН+1 для уникнення загрози формування залежності від більших за розміром економік;

- Південна Азія характерними рисами розвитку країн цього регіону є значний демографічний потенціал (у регіоні зосереджено близько 20-25% населення світу, щорічний приріст становить близько 1,5%), низький рівень життя (за межею бідності живуть близько 30% населення) та значна роль держави в економіках країн регіону, що реалізується через широкі регуляторні повноваження і контроль за окремими галузями та підприємствами в умовах закритого характеру економік.

Визначальний вплив на формування сучасних економічних трансформацій у межах Азіатсько-Тихоокеанського регіону в середньостроковій перспективі зберігатиметься за КНР, Індією та Японією.

За сумарним показником, частка трьох найбільших азіатських економік (китайської, індійської та японської) у період до 2020 р. прогнозується на рівні 32% від світового ВВП, при цьому загальна частка Азії зросте до понад 40% від світового ВВП.

Очікується посилення впливу країн так званого “другого ешелону” на розвиток ситуації в Північно-Східній, Південно-Східній і Південній Азії, що зумовлено значною ємністю внутрішнього ринку (насамперед Пакистану й Бангладеш), позитивною динамікою розвитку економічних процесів (Малайзія, Індонезія, В'єтнам) і значним інвестиційним потенціалом (Південна Корея, Сінгапур).

Відбуваються зміни в структурі населення, обсягах і якості споживання країн регіону внаслідок збільшення частки населення міст порівняно з населенням сіл. Через зростання доходів формується середній клас з відповідними споживчими запитами.

Указане створює об'єктивні передумови до розширення можливостей України розвивати торговельно-економічне співробітництво з державами Північно-Східної, Південно-Східної й Південної Азії, серед іншого за рахунок збільшення обсягів експорту до цих субрегіонів. При цьому рівень конкуренції з боку таких провідних економік світу, як РФ, США та Бразилія, хоча й буде залишатися високим, проте дозволить іншим гравцям ефективно використовувати “ціновий фактор” для досягнення необхідних конкурентних переваг у зовнішній торгівлі.

Отже, враховуючи зовнішні виклики сьогодення, формування нової прагматичної зовнішньої політики та успішна її реалізація на азіатсько-тихоокеанському напрямі дозволить у певній мірі компенсувати потенційні втрати традиційних ринків, диверсифікувати зовнішньоекономічні відносини України з країнами світу, а також сприятиме запобіганню економічного колапсу, підвищенню соціальних стандартів і рівня добробуту громадян.

Варто зазначити, що за останні роки частка країн АТР у зовнішньоторговельному балансі України має тенденцію до збільшення. Так, за останні три роки зазначені країни стали одними з найбільших споживачів українських товарів, зокрема продовольчих. Більше половини імпорту з Азії припадає на Китай, обсяги поставок з якого за останнє десятиліття збільшились удвічі за рахунок нарощування імпорту продукції. Вищезгадані тенденції підтверджують також і статистичні дані Держстату України за 2016 рік, зокрема частка товарообігу України з країнами АТР у зовнішньоторговельному балансі збільшилась на 1,9% і становить 19,5%.

Для торгівлі України з країнами регіону за 2016 рік характерна тенденція до зростання, що відбувається, переважно за рахунок збільшення імпорту азіатських товарів на український ринок. Так, 2016 року товарообіг України з країнами АТР збільшився на 10,7% порівняно з 2015 роком і становив 14,76 млрд дол. США. Негативне сальдо для України становило 860,14 млн дол. США.

Водночас, експорт українських товарів за 2016 рік зменшився на 0,6% порівняно з показниками 2015 року і становив 6,95 млрд дол. США. Зменшення відбулося через скорочення поставок українських товарів до Китаю на 23,6%, Казахстану – на 43,9%, Японії – на 21,4%, В'єтнаму – на 10,6%, Малайзії – на 20,9%, Узбекистану – на 18,4% та ін. Основу експорту становлять: зернові культури (31,83% від загального експорту до країн АТР); жири та олії тваринного або рослинного походження (26,28%); руди, шлаки і зола (11,1%); реактори ядерні, котли, машини (4,88%); чорні метали (3,04%) тощо.

Імпорт з країн АТР 2016 року збільшився на 23,2% і становив 7,81 млрд дол. США. Основу імпорту становлять: електричні машини (20,39% від загального імпорту з країн АТР); реактори ядерні, котли, машини (13,85%); засоби наземного транспорту, крім залізничного (6,8%); пластмаси, полімерні матеріали (4,98%); палива мінеральні; нафта і продукти її перегонки (4,58%); чорні метали (3,01%); органічні хімічні сполуки (2,94%); взуття (2,55%); каучук, гума (2,4%); різноманітна хімічна продукція (2,38%); жири та олії тваринного або рослинного походження (2,37%) та ін.

2016 року головними партнерами України серед країн АТР були Китай (частка товарообігу від загального обігу торгівлі товарами України з країнами регіону склала 44,2%); Індія (16,2%), Казахстан (5,7%), Японія (5,0%); Республіка Корея (4,5%), Індонезія (4,0%) і Таїланд (4,0%).

Динаміка зовнішньої торгівлі України товарами з основними країнами-партнерами АТР за 2016 рік наведена в таблиці 1.

Аналіз статистичних даних демонструє великий, у повному обсязі не використаний потенціал для розвитку торгівлі з країнами АТР. Так наприклад, відповідно до досліджень, виконаних у межах підготовки Експортної стратегії України: Дорожня карта стратегічного розвитку торгівлі 2017–2021 до першого десятку країн з переліку «недоторгованих ринків» входять Японія та Китай, що у вартісному еквіваленті становить за прогнозними розрахунками понад 641,5 млн дол. США [3].

Динаміка зовнішньої торгівлі України товарами з основними країнами-партнерами АТР за 2016 рік

(тис дол. США)

Країна	Експорт		Імпорт		Товарообіг		Сальдо
	Звітний період	Звітний період до відп. періоду поперед. року, %	Звітний період	Звітний період до відп. періоду поперед. року, %	Звітний період	Звітний період до відп. періоду поперед. року, %	Звітний період
Всього	36361711,2	95,4	39249797,2	104,6	75611508,4	100,0	-2888086,0
Азія	6950313,6	99,4	7810451,5	123,2	14760765,1	110,7	-860137,9
Китай	1832518,9	76,4	4687697,2	124,3	6520216,1	105,7	-2855178,2
Індія	1903066,6	131,8	486132,3	109,6	2389198,9	126,6	1416934,3
Казахстан	400107,6	56,1	434290,0	115,0	834397,6	76,5	-34182,4
Японія	185239,2	78,6	551848,4	144,4	737087,5	119,3	-366609,2
Корея, Республіка	413703,8	104,6	255279,3	99,6	668983,1	102,6	158424,5
Індонезія	366379,6	197,0	226706,5	134,3	593086,0	167,2	139673,1
Таїланд	413500,7	123,5	172525,6	143,0	586026,3	128,6	240975,2
Бангладеш	327497,4	158,2	57987,4	107,5	385484,8	147,7	269510,0
В'єтнам	77778,5	89,4	304247,8	120,8	382026,3	112,7	-226469,3
Малайзія	126203,2	79,1	167536,8	126,8	293740,0	100,7	-41333,6
Тайвань, провінція Китаю	54303,8	131,0	189903,0	134,4	244206,8	133,6	-135599,3
Узбекистан	142392,7	81,6	71060,2	114,0	213452,9	90,1	71332,5
Філіппіни	143355,0	133,5	26543,8	152,2	169898,8	136,1	116811,3
Пакистан	114288,6	102,9	47648,0	77,7	161936,6	94,0	66640,6
Туркменістан	108981,9	64,0	34336,1	210,4	143318,0	76,8	74645,8
Шрі-Ланка	80275,6	1929,6	32555,6	116,8	112831,2	352,3	47719,9
Гонконг	49013,4	317,5	17629,9	144,0	66643,3	240,7	31383,4
М'янма	61981,9	514,0	1235,4	132,9	63217,4	486,7	60746,5

(Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополь та частини зони проведення антитерористичної операції)

Різноманітність Азіатсько-Тихоокеанського регіону, відмінності політичних і економічних систем держав, що входять до нього, значний розрив у рівні їх економічного розвитку, наявність сильної конкуренції з провідними країнами світу, а також гострих політичних проблем (КНДР – Республіка Корея, КНР – В'єтнам, КНР – Японія, КНР – США), серед них територіальних, визначають специфіку формування інтеграційних структур і впливають на характер розбудови економічних відносин України з державами регіону.

I. Пріоритетні напрями реалізації зовнішньоекономічних інтересів України у відносинах з країнами Азіатсько-Тихоокеанського регіону

До ключових національних інтересів України у сфері торговельно-економічного співробітництва з країнами Азіатсько-Тихоокеанського регіону відноситься:

- збільшення та диверсифікація структури українського експорту до країн Азіатсько-Тихоокеанського регіону, зокрема вирівнювання торговельного балансу країни за рахунок ширшого доступу до ринків країн АТР;

- участь українських підприємств у реалізації інфраструктурних проектів на території азіатських держав, що дозволить суттєво збільшити обсяги українського експорту і створить додаткові стимули для розвитку технологічного потенціалу нашої держави;

- реалізація інфраструктурних проектів (будівництво портових терміналів, аеропортів, автомагістралей, залізниць, мостових переходів і метрополітенів), зокрема з огляду на зростаючий інтерес країн регіону до ринків ЄС, транзитні шляхи до яких пролягають територією України, серед іншого «вжити заходів з метою приєднання України до реалізації проекту Економічного поясу Шовкового шляху у рамках стратегії «Один пояс – один шлях», вивчити доцільність і розпочати *переговорний процес* щодо можливості залучення України до Формату співпраці Китайської Народної Республіки з країнами Центральної та Східної Європи "16+1» [1];

- реалізація масштабних виробничих проектів в Україні, зокрема, участь країн регіону, на вигідних нашій країні умовах, у розробці покладів природних ресурсів, з них урану, залізної руди, рідкісноземельних металів на території України, спільна розробка запасів нафти та газу;

- реалізація проектів у галузі високих технологій, передусім у ядерній, енергетичній, космічній, авіаційній телекомунікаційній галузях;

- створення спільних технопарків, бізнес-інкубаторів, реалізація проектів у галузі високих і нових технологій (на території як України, так і країн регіону);

- сприяння повноцінній інтеграції України у світову систему економічних відносин; отримання підтримки з боку країн регіону вигідних для нашої держави рішень у міжнародних економічних інституціях;

- отримання доступу для українських товарів, послуг і технологій до потужних регіональних ринків, на яких, на відміну від ринків країн Заходу, усе ще відчувається потреба в науково-технічному та освітянському потенціалі України;

- активізація співпраці у сферах інноваційного розвитку, енергоефективності та енергозбереження, які зазнали стрімкого розвитку в країнах регіону;

- залучення інвестицій з азійських держав, насамперед КНР, Японії, Індії, Республіки Корея та Сінгапуру, з метою розвитку української економіки та формування позитивного іміджу держави серед країн регіону й активізації виробничо-інвестиційної співпраці.

З огляду на характер українських інтересів в країнах Азіатсько-Тихоокеанського регіону пріоритетом є розвиток договірно-правової бази, зокрема укладання угод, покликаних сприяти посиленню економічної взаємодії у торговельній (лібералізація торговельного режиму, зокрема у сфері нетарифного регулювання), інвестиційній (взаємний захист інвестицій) і податковій (унікнення подвійного оподаткування) сферах. У перспективі інтересам України відповідає декларування зацікавленості в укладанні з окремими країнами регіону. Зокрема, зараз розглядається можливість вивчення «питання щодо проведення консультацій із створення зони вільної торгівлі з Китайською Народною Республікою» [1].

II. Основні напрями співпраці в межах регіональних об'єднань країн Азіатсько-Тихоокеанського регіону

Одним із напрямів зміцнення політичної та економічної присутності в АТР є поглиблення інтеграційних процесів з регіональними об'єднаннями та організаціями. У цьому контексті перспективним вбачається розбудова відносин з найбільшим регіональним об'єднанням – АСЕАН як на багатосторонньому, так і двосторонньому рівнях.

Потребує активізації взаємодії України також з такими впливовими регіональними об'єднаннями як АСЕМ, АТЕС, ШОС та в межах Транс-тихоокеанського партнерства.

У цьому контексті вбачається доцільним спрямувати зусилля на:

- розбудову двосторонньої та багатосторонньої співпраці з країнами об'єднань;

- набуття членства чи іншої форми участі в провідних регіональних об'єднаннях (асоційоване членство, статус спостерігача чи партнера з діалогу, зокрема в ШОС);

- забезпечення участі представництв Центральних органів виконавчої влади України у профільних впливових самітах, семінарах, конференціях тощо («Літній Давос», «Євразія-ЕКСПО»,

Боаоський азіатський форум, інвестиційний ярмарок CIFT (Китайська Народна Республіка); Міністерська конференція з питань СОТ (о. Балі, Індонезія).

Розвиток Україною співробітництва із Південноазійською асоціацією регіонального співробітництва (ПААРС) у найближчій перспективі є малоперспективним, оскільки нині причинами повільного розвитку процесів регіональної інтеграції в Південній Азії є численні конфлікти між державами-учасниками, обережне ставлення не таких впливових держав ПААРС до будь-яких ініціатив Індії, що розглядаються як спроба посилення її позицій у регіоні, а також досить низький рівень взаємодоповнюваності економік держав регіону.

Водночас співпраця з країнами Азіатсько-Тихоокеанського регіону становить значний інтерес для промислових підприємств України та має значні перспективи для розвитку двосторонніх відносин.

Основними напрямками співробітництва в межах просування продукції українських виробників на ринки країн Азії та Тихоокеанського регіону, а також залучення інвестицій є:

- укладання угод про міжрегіональне співробітництво з адміністративно-територіальними одиницями країн Азії та Тихоокеанського регіону;

- підвищення експортного потенціалу українських регіонів за рахунок участі підприємств у широкомасштабних міжнародних проектах: будівництво нафто- та газопроводів, залізниць, портів, аеродромів, енергогенерувальних потужностей, великих промислових об'єктів; розбудови транспортної, іригаційної та соціальної інфраструктури, серед іншого завдяки створенню філій українських або спільних підприємств;

- нарощування експорту широкої номенклатури товарів металургійної, хімічної і машинобудівної галузей промисловості, сільськогосподарської продукції, будівельних матеріалів, транспортних засобів тощо;

- залучення українських підприємств до розробки корисних копалин у країнах Азіатсько-Тихоокеанського регіону та можливості альтернативного забезпечення вітчизняної економіки корисними копалинами та напівфабрикатами, а також розширення географії джерел постачання енергоносіїв;

- залучення українських підприємств до реконструкції об'єктів, побудованих за участю колишнього СРСР;

- участь навчальних закладів та організацій регіонів України в підготовці національних кадрів для цих країн, налагодження науково-технічного співробітництва та направлення молодих спеціалістів (інженерів, викладачів, лікарів) з метою розширення української присутності в країнах Азіатсько-Тихоокеанського регіону;

- залучення фірм і компаній країн вищезазначених регіонів до участі в першочергових інвестиційних проектах, зокрема у розвитку готельного бізнесу, транспорту, нерухомості, співробітництва у банківській сфері, інноваційній сфері, розвитку промислового потенціалу, технопарків;

- участь у створенні інвестиційних і лізингових компаній;

- співробітництво на рівні регіональних торгово-промислових палат;

- проведення спільних бізнес-форумів, семінарів, ділових зустрічей;

- співробітництво в галузі культури (проведення спільних культурно-мистецьких заходів) і туризму;

- відкриття тематичних постійно діючих виставок.

III. Пріоритети розвитку торговельно-економічного та інвестиційного співробітництва з окремими країнами Азіатсько-Тихоокеанського регіону

Зважаючи на різні економічні, геополітичні, історичні та соціальні чинники, які характеризують країни Азії та Тихоокеанського регіону за рівнем їх розвитку, доцільно розмежувати зазначені країни на дві групи.

1. Країни (Китай, Південна Корея, Японія, Індія, Сінгапур), економіки яких характеризуються високим промисловим, фінансовим і технологічним потенціалом, високими екологічними вимогами, що зумовлює їх зацікавленість у таких напрямках

зовнішньоторговельного співробітництва: імпорт промислової сировини, напівфабрикатів і продукції, що потребує значних трудових витрат, експорт високотехнологічної продукції, інвестування капіталу до пріоритетних галузей економік регіонів світу.

2. Країни, економіки яких схожі за технологічним розвитком, оснащенням, науковим досвідом або значними коопераційними зв'язками з економікою нашої країни (Індонезія, Малайзія, Сінгапур, Таїланд, Філіппіни, Бруней, В'єтнам, М'янма, Лаос, Камбоджа, Таїланд). Економічний розвиток цих країн характеризується активним залученням іноземного капіталу та інноваційної підтримки з боку провідних держав світу, наявністю порівняно дешевої робочої сили, значними сировинними ресурсами. Ці країни мають достатньо міцну банківську систему, розвинену транспортну структуру та достатній досвід міжнародної торгівлі.

Збільшення економічної і політичної ваги азіатських країн і посилення політичного значення Азії серед країн світу стали чинником кардинальних змін у сучасній системі міжнародних відносин, що зумовлює внесення коректив у розбудову відносин України з державами АТР, зокрема розбудова/поглиблення політико-економічного діалогу:

- на найвищому рівні;
- на міжурядовому рівні в межах роботи Спільних міжурядових комісії з питань співробітництва;
- у межах міжрегіонального співробітництва (укладання угод про міжрегіональне співробітництво або їх активізація);
- між діловими колами (створення спільних ТПП, ділових рад, асоціацій, торгових домів);
- прямих контактів між суб'єктами господарювання (забезпечення прямих контактів і створення умов для їх поглиблення).

Водночас, слід зазначити, що залишається проблема недостатньої інформованості представників ділових кіл країн-партнерів про науково-технічний і виробничий потенціал України та її регіонів. Нині більшість українських компаній через низку причин (фінансові, організаційні тощо) не здатні забезпечити конкурентоспроможний маркетинг, що ставить їх у заздалегідь невигідне положення щодо іноземних компаній.

Висновки. Для забезпечення реалізації зовнішньоекономічних інтересів України на ринках країн Азіатсько-Тихоокеанського регіону необхідно:

- продовжити роботу з країнами-партнерами на підставі Експортної стратегії України: Дорожня карта стратегічного розвитку торгівлі на період 2017–2021 років;
- активно використовувати можливості розширення української присутності на згаданому напрямі через найвпливовіші держави, зокрема Китай, Японію та Індію, які є локомотивами політичних, економічних, інвестиційних та інтеграційних процесів, відіграють провідну роль у межах діяльності регіональних об'єднань;
- активізувати взаємодію у рамках міжнародних регіональних організацій, у першу чергу АСЕАН, АСЕМ, АТЕС, ШОС;
- здійснити заходи щодо розробки та впровадженні моделі поступової модифікації існуючої “сировинної” структури експортно-імпортного балансу в бік посилення високотехнологічного складника;
- в основу роботи Спільних міжурядових комісій з питань співробітництва, які є одним з основних інструментів просування економічних інтересів України на зовнішніх ринках і механізмом надання урядової підтримки українським експортерам і виробникам, закласти та дотримуватися принципів наступальної політики з просування українських товарів і послуг на ринки країн регіону та конкретизації пропозицій українських експортерів і виробників;
- сприяти поглибленню та конкретизації міжрегіонального співробітництва (встановлення побратимства між містами, створення спільних підприємств, організації спільних освітніх, наукових, культурних і туристичних акцій);

- здійснювати заходи щодо розбудови й удосконалення договірно-правової бази;
- сприяти проведенню бізнес-форумів, торгових місій і презентацій можливостей українських експортерів, зокрема в межах щорічних міжнародних форумів і виставок;
- використовувати механізми сприяння суб'єктам господарчої діяльності України за кордоном і захисту їх інтересів, зокрема Ради з міжнародної торгівлі при Кабінеті Міністрів України, Офісу з просування експорту при Міністерстві економічного розвитку і торгівлі України, Офісу залучення та підтримки інвестицій, Ради бізнес-омбудсмена, Ради експортерів та інвесторів при Міністерстві закордонних справ України, ділові ради українських і зарубіжних партнерів.

Література

1. Рекомендації парламентських слухань на тему: «Актуальні питання зовнішньої політики України»: постанова Верховної Ради України від 24.05.2017 року №2069–VIII // <http://zakon0.rada.gov.ua>.
2. Про Стратегію сталого розвитку “Україна–2020”: Указ Президента України від 12 січня 2015 р. № 5/2015 // Урядовий кур’єр. – Офіц. вид. – 2015. – №6.
3. Експортна стратегія України: Дорожня карта стратегічного розвитку торгівлі 2017–2021 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://me.gov.ua/Documents>.
4. Гончаров Ю.В. Світ. Європа. Україна: Трансформація економіки та інтеграція / Ю.В. Гончаров, Ю.О. Петін, О.М. Сальник. – К.: Знання України, 2007. – 504 с.
5. Кулинич Н. Україна способна завоевать свое место на азиатском рынке / Н. Кулинич // День. – 2007. – №141. – 22 августа.
6. Погорелова І. Політичні відносини України з державами Східної Азії / І. Погорелова // Персонал. – 2009. – №4 – С. 20–25.
7. Шевчук О. Українсько-китайське співробітництво на межі ХХ–ХХІ століття / О. Шевчук [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.experts.in/ua>.
8. Шергін С. Рушійні сили Азійсько-Тихоокеанського регіоналізму / С. Шергін // Зовнішні справи. – 2009. – №2 – С. 36–39.

References

1. Recommendations of the parliamentary hearings on the topic “Current issues of Ukraine's foreign policy”: Resolution of the Verkhovna Rada of Ukraine dated May 24, 2017 No. 2069–VIII // <http://zakon0.rada.gov.ua>.
2. The Strategy for Sustainable Development “Ukraine-2020”: Decree of the President of Ukraine dated January 12, 2015 №5/2015 // Uriadovy Courier. – Officer kind. – 2015. – No. 6.
3. The Export Strategy of Ukraine: Strategic Trade Development Road Map 2017–2021 // <http://me.gov.ua/Documents>.
4. Goncharov, Y. World. Europe. Ukraine: Trasformation of economics and integration / Y.Goncharov, Y. Petin, O. Salnyk. – K.: Knowledge of Ukraine, 2007. – P. 504.
5. Kulinich, N. Ukraine is able to win its place in the Asian market / N.Kulinich // Day. – 2007. – No. 141. – August 22.
6. Pogorelova, I. Political Relations of Ukraine with the States of East Asia / Pogorelov I. // Personnel. – 2009. – №4. – P. 20–25.
7. Shevchuk, O. Ukrainian-Chinese cooperation at the turn of the XX-XXI century / Shevchuk O. [Electronic resource]. – Available at <http://www.experts.in/>.
8. Shergin, S. Driving forces of Asia-Pacific regionalism / Shergin S. // External affairs. – 2009. – No.2. – P. 36–39.